

Joan Llinares: «Hi ha corrupció perquè una determinada política la considera part del sistema»

El gerent de recursos de l'Ajuntament de Barcelona assegura que el consistori barceloní està net de corrupteles | "Els paradisos fiscals existeixen perquè els beneficiaris són les grans corporacions financeres barrejades amb els polítics", assegura | Recorda que la ciutadania té dret a reclamar la informació pública que no trobi en els portals de transparència

Joan Llinares, gerent de recursos de l'Ajuntament de Barcelona | Adrià Costa

Joan Llinares (Alzira, 1953) és el gerent de recursos de l'Ajuntament de Barcelona. Conegut per ser un gestor honest i meticulós, dels que no s'arronsen davant casos de corrupció, té des del juliol passat l'encàrrec de treballar per la màxima transparència al consistori barceloní, una institució que mou a 12 mil treballadors i un pressupost anual de 2.500 milions d'euros.

Llinares va destapar el desfalc del cas Palau i també va aclarir les irregularitats de l'exdirectora de l'Institut Valencià de les Arts (IVAM). La conversa se centra en dos conceptes antagònics: corrupció i transparència. Segons aquest advocat, arribarà el dia que viurem en una societat moderna i transparent, on els ciutadans tinguin plena confiança en el seu poder polític?.

- El Consorci Internacional de Periodistes d'Investigació (ICIJ) acaba de destapar amb els "papers de Panamà" nombrosos casos de corrupció. Fins a quan sentirem parlar de corrupció?

- Anem a l'origen dels paradisos fiscals... Existeixen perquè els mateixos estats ho permeten. I per què? Perquè els beneficiaris són les grans corporacions empresarials financeres barrejades

amb els polítics. El govern mundial està en els paradisos fiscals.

- Per tant, no hi ha cap solució?

- Sí, sí que n'hi ha. La d'un acord internacional, començant perquè cada país castigui de manera contundent aquestes conductes que utilitzen les plataformes obscures per eludir la contribució. Els bilions de dòlars i euros que es queden allà és riquesa morta. La sostraus del tràfic econòmic que proporciona feina, manté serveis, genera impostos, etc. Trenques l'equilibri que una economia ben gestionada necessita. Les fortunes amagades als paradisos fiscals són béns morts. Jo poso com a exemple el que va ser el gran poder de l'església al segle XIX. En aquell moment, el patrimoni eren terres mortes. Amb els paradisos fiscals caldria fer una desamortització a escala mundial.

- Sembla utòpic que es pugui arribar a un acord mundial

- Cada cop hi ha més sensibilitat social. El fet que el primer ministre d'Islàndia hagi dimitit, els problemes de govern que pot tenir ara el primer ministre britànic, David Cameron, les investigacions que s'obriran derivades dels "Papers de Panamà" seran per la pressió de la gent que cada cop és menys conformista i més crítica.

- Tenim més corrupció ara que fa 30 anys?

- Abans no se li donava tanta importància. Pensa que en democràcia hem heretat una corrupció intensa de l'època del franquisme i de la dictadura. Que ve d'un *modus operandi* de temps immemorials. Les poesies de Quevedo i dels nostres clàssics ja reflecteixen aquestes corrupteles. Ara tenim més informació sobre la corrupció i més consciència social. La creació d'una fiscalia anticorrupció va ser determinant.

Joan Llinares, gerent de recursos de l'Ajuntament de Barcelona Foto: Adrià Costa

Anar de cara

- Vostè ha fet front a la corrupció i, podent-la amagar, l'ha denunciat amb greus repercussions personals. S'ha de ser valent per prendre aquesta decisió?

- Són opcions: també es pot mirar cap a un altre lloc, que és el més habitual. És el que sempre ha acompanyat a la corrupció perquè la gent no vol complicar-se la vida. També es posa l'argument que això és inevitable, que sempre ha estat així. Canviar inèrcies té un preu i conseqüències. Quan m'he trobat davant la corrupció, he actuat. Si els meus ingressos vénen dels impostos dels ciutadans, he de ser fidel a la ciutadania i no mirar cap a un altre lloc. Mentre estigui en actiu continuaré fent-ho així, si es donen de nou les circumstàncies.

- Durant vuit anys va ser el gerent del Museu Nacional d'Art de Catalunya (MNAC). Quina va ser la seva tasca allà?

- Del 2001 al 2009, vam reorganitzar des de la base el museu. Era un consorci complex, amb obres aturades durant molt de temps. Va ser un període molt intens. En el 2005, el museu estava acabat i el 2009, vaig donar per tancada aquesta etapa, per tornar al meu cos de funcionariat. Però va passar el cas Palau.

- I l'anomenen gerent poc després d'haver-se destapat el desfalc d'en Fèlix Millet. Amb vostè el cas es fa gros...

- Dels dos milions d'euros que s'especulava que Millet s'havia endut, les auditories acaben destapant entre 31 i 35 milions d'euros. I perquè el jutge ens va dir que no portéssim temes de més de deu anys d'antiguitat que podien haver prescrit. Vam patir també la manca de col·laboració dels bancs, que no contestaven, alguns no ho van fer mai.

- Tanca aquesta etapa i regresa a l'Institut Valencià d'Art Modern (IVAM), a on ja havia treballat. Allà es troba de nou amb la corrupció...

- Poc després del cas Palau, canvien la directora de l'IVAM, Consuelo Císcar, per José Miguel Cortés. I aquest em demana portar la gerència del centre, fent net des del principi. Vam fer una auditoria de sis mesos, i vam descobrir les irregularitats de Císcar durant anys.

-I, el juliol del 2015, arriba al consistori de Barcelona. Quin és l'encàrrec que li fa l'alcaldeessa Ada Colau?

- El de treballar amb la màxima transparència i fixar la confiança de la ciutadania, reivindicant el dret dels ciutadans a tenir bones administracions. Per això ja hem creat l'Oficina de Transparència i Bones Pràctiques (OTBP), la Bústia i el Codi Ètic, el Consell Assessor per a la Transparència que treballem amb la ciutadania i un Comitè d'ètica. Estem començant només, però són iniciatives molt pioneres.

- I aquest consistori està net de corrupció?

- Fins a on jo tinc constància, sí. És una de les administracions que millor està quant a control de la corrupció. I no és fàcil. Parlem d'una corporació de 12 mil treballadors, amb un pressupost anual de 2.500 milions d'euros.

Lluita contra la corrupció

- La Comissió Antifrau de Catalunya va destacar l'any passat que encara es poden fer moltes coses per lluitar contra la corrupció. Què està pendent?

- Moltes accions: un bon funcionament dels mecanismes fiscalitzadors; la formació i conscienciació del ciutadà; que els que manegen recursos públics tinguin la tranquil·litat que poden alertar sense que els passi res.

- Avui els "alertadors" de la corrupció estan sense protecció?

- Qui hagi destapat corrupció, no li vindrà res bo. Els "alertadors" no tenen cap protecció. Quan a l'Ajuntament de Barcelona creem l'Oficina de Transparència i Bones Pràctiques, a finals de l'any

passat, és perquè qualsevol funcionari o ciutadà, de manera anònima, tingui un canal per fer una denúncia sobre corrupció sense perjudicis.

- El grup de ciutadans activistes Xnet ha destapat casos de corrupció. Ells tenen la "bústia Xnet" i l'Ajuntament ha anunciat la "bústia ètica". Són compatibles?

- Totalment. El que fa Xnet és l'expressió màxima d'un sector sensible. Tot el que porti major transparència és benvingut. Res sobra. Durant molts anys, hi ha hagut manca de recursos i d'interès per aquestes qüestions. L'Oficina de Transparència de l'Ajuntament, l'Oficina Antifrau, la Fiscalia Anticorrupció, etc.

- A Catalunya hi ha més de 16.000 milions d'euros de frau fiscal i 700 investigacions obertes. Falten mans?

- En l'àmbit de la inspecció d'impostos, falten recursos sense cap dubte. Una de les decisions que fomenten el frau fiscal és la manca de mitjans per part dels organismes d'Hisenda. I està fet amb tota la intenció del món. El 80% de la feina dels inspectors controlen els autònoms, les petites empreses i a l'emprenedor. Les grans empreses i fortunes queden fora de la mirada dels inspectors d'Hisenda.

- Per decisions polítiques?

- Totalment. La corrupció existeix perquè hi ha una determinada política que l'ha considerada part del sistema.

- És impossible eradicar la corrupció?

- Ara veiem reaccions socials i polítiques perquè la corrupció formi part del passat. Però encara s'han d'acabar d'implementar- a l'estat espanyol i a Catalunya- mesures que la Unió Europea i les Nacions Unides apliquen des de finals del segle passat. La Convenció Internacional contra la Corrupció és del 2001, i planteja als estats crear fiscalies anticorrupció, organismes especials en les administracions. La Comissió Europea planteja els codis ètics el 2002, i estem a 2016. L'estat espanyol legisla quan ja no pot aguantar més les pressions europees, com va passar en l'àmbit mediambiental, per exemple.

Transparència real?

- A Catalunya tenim una bona Llei de transparència?

- És molt exigent. A l'Ajuntament de Barcelona devem tenir un 85% del que la Llei exigeix a qualsevol ens públic. La part que ens falta està vinculada a qüestions normatives com el Codi Ètic, que l'estem implementant.

- Si els 2.273 ens públics catalans estan obligats, per què no trobem la mateixa informació pública a tots ells?

- Depèn de si tenen personal preparat per a complir-la, o no. Altres et diran que és car complir amb la transparència. Venim d'una dinàmica d'ocultar els arxius i fer-ho tot transparent suposa un canvi de mentalitat però també d'estructures. No obstant això, jo crec que la transparència genera economia i confiança. Si tens la garantia que tots els processos de contractació són correctes, que no hi ha adjudicacions a dit, estàs generant riquesa. Si sumem tots els 3, 4 i 5% de la corrupció d'aquest estat, el resultat són milions d'euros perduts. Surt més econòmic posar eines per evitar-ho i guanyes en confiança ciutadana.

- Quan un ciutadà incompleix una llei pot tenir repercussions greus. Què passa si la llei la incompleix l'administració?

- Estem encara en una fase d'implementació, n'hi ha certa flexibilitat temporal. Però la ciutadania ha de reclamar la informació que no troba, és el seu dret; i les administracions ser conscients del fet que les normes estan per a complir-les.

- Tenir una Llei de transparència no vol dir acabar amb la corrupció, oi?

- És el que et comentava de les lleis mediambientals... Una de les obligacions que se'n deriven cap a les administracions és la publicitat activa de les dades públiques. No hem d'esperar que el ciutadà les reclami. Si ara entres al Portal de Transparència de l'Ajuntament de Barcelona, trobaràs els currículums dels alts càrrecs, els quadres retributius de tota la plantilla, els pressupostos, els convenis, etc.

- És molt consultada aquesta informació?

- No tenim dades encara, però crec que poca comparada amb altres processos participatius com el de la plataforma Decidim.Barcelona, on la gent pot suggerir i aportar propostes de canvis per a la ciutat.

- No n'hi ha interès o no som conscients del nostre dret a saber?

- Jo vull creure que els ciutadans ja tenen suficient amb el què presentem, però tinc la sensació que encara n'hi ha poc interès.

- Creu que arribarà el dia que la paraula corrupció hagi quedat en desús?

- Sí que ho crec. La nostra societat està avançant. La crisi econòmica, que tantes mancances ha generat, que ha fet extraccions de recursos públics, que s'han pres tantes decisions deslligades de les necessitats col·lectives... tot això ha generat un antídote. Tenim una vacuna i es tracta de què duri. Estic convençut que un dia tindrem una societat moderna i transparent on els ciutadans confiaran en el poder polític.

Joan Llinares, gerent de recursos de l'Ajuntament de Barcelona. Foto: Adrià Costa